

הילדים לא הלכו לבית-הספר - ואביהם הגלמוד המציא לו שיטה חינוכית חדשה

„אבא שרף את רגלינו!”

טיחה לו המטפלת. הם יהיו שם כל אחר הצהריים, יקבלו ארוחות ועזרה בהכנת ה"שעורים".

אבל המועדון לא הוקם במהרה, וארבעת ילדיו של אשכנזי בילו את שעות אחר-צהריים והערב ברחוב, במשחק עם ילדים עזובים. „הסתובבנו כל הזמן ברחוב או שהיינו משחקים בגיולים עם הילדים ה"אחרים", סיפר חיים בן התשע. כדי שלא ישתעמם לבדו, ואולי כדי להגביר את כוחו במקרה של קטטה, היה סותב אתו כמעט תמיד את האח הקטן שאול.

הילדים ידעו בערך את השעה בה עלול אביהם לחזור הביתה, היו דואגים להיות בבית זמן-מה לפניו, כאילו לא יצאו כלל לרחוב.

העובדות הסוציאליות שטיפלו במשפחה, ניסו למצוא פתרון בתוך המשפחה עצמה, פנו לאמה של עליזה המנוחה, אסתר נחום קוזי (60), ביקשו ממנה לטפל בילדים כשאביהם עובד. התשובה היתה מפתיעה: „לא רק שאני לא רוצה לטפל בהם כלל וכלל", אמרה הסבתא, „אני גם לא רוצה לראות אותם". כאשר היתה הסבתא אסתר צריכה ללכת לאיזה מקום ודרכה עברה על יד ביתו של יצחק היתה עוקפת את הבית. „הילדה שלי הלכה אליו ומתה. עכשיו אין לי לב ללכת לשם. כשאני רואה אותו, או את הילדים, הלב שלי כמעט מתפוצץ. לא רוצה אותו ולא את הילדים".

יצחק ידע גם הוא על יחסה של סבתא אסתר אליו ואל הילדים. אולם הוא לא האשים אותה על כך. הוא לא נטר איבה לוקנה הזועמת. להיפך, הוא היה מבקר ב"ביתה כמעט בכל יום, שואל לשלומה ומברר אם לא חסר לה משהו. ממקום מגוריה של הסבתא, ברחוב הכובשים, היה הולך ישר לשוק הכרמל, כדי לערוך את כל הק"גיות עבודה.

★ ★ ★

חינוך האופי

פיגורם של הילדים בלימודים הלך וניכר. חיים, למשל, היה תלמיד מצויק, אך בשבועות האחרונים בא הוא עצמו אל אביו, אמר לו שאינו רוצה יותר ללכת לבית-הספר. האב ראה בכך התמרדות ילדית חולפת, החל מוביל בעצמו את בנו לבית-הספר בבוקר ומשאיר אותו שם. הוא לא ידע שרבע שעה אחרי שהיה עוזב את המקום, היה חיים לוקח את אחיו הקטן ו"בורח הביתה או לרחוב.

עד שהחליט לפני שבוע לפנות אל מוריו ולברר מה קרה לבנו הגדול, התברר לו לי-הפתעה כי גם חיים וגם שאול נעדרו ימים שלמים מבית-הספר. הם לא ברחו. הם פשוט לא הופיעו. הם יצאו אמנם מן הבית אבל במקום ללכת לבית הספר הלכו לטייל ברחובות.

מתחו של יצחק בערה בו להשחית. הוא החליט שעליו ללמד את הילדים לקח במו ידיו. כבר מוזמן חשב יצחק, ילד סוריה שילמד בעתיד רק שלוש כתות, כי שיטת החינוך הנהוגה בארץ היא רכה מדי. הוא זכר כיצד היו מחנכים בסוריה את הילדים: בשוט ובברזל חם.

יצחק לא היה מונח גדול. הוא רק ניסה להיזכר כיצד יחנכו אותו להיות בן-אדם. ואם חינוך זה הצליח עליו — מדוע לא יצליח גם על ילדיו?

אחרי שנודע לו שחיים ושאל נעדרו מהלימודים, החליט שאחרי השיעור הראשון יתן להם הוא עצמו. בבוקר לקח את חיים, ניסה לקשור אותו בידי וברגליו אל חלון החדר. לשמע הצעקות של הילד, נזעק פנימה שוטר מקומי שעבר במקרה במקום. הוא ביקש מיצחק תעודת-זהות.

האב הסביר כי אלה ילדיו, ביקש מהשוטר לא להתערב. „אתה תעשה את ההשכונות שלך ואני אעשה את החשבונות שלי", אמר לשוטר. איש-החוק החליט שהוא צודק. ב"משך שבוע ימים עשה יצחק את החשבונות שלו. הוא הגיע למסקנה שעליו להיות תקין ככל האפשר.

★ ★ ★

הלבנת רגליים ברבים

אף אחד לא היה בחדר הקטן וה"מסודר באותו בוקר של יום רביעי, מלבד יצחק ושני בניו חיים ושאל. שרה

ומשה היו באותו זמן במטבח, רחצו את פניהם לפני ארוחת הבוקר. במשך כמה דקות נשאר האב לבד עם שני בניו, והוא נתן להם שיעור זרזתי שבדואי לא ישכחו אותו כל ימי חייהם. האב, שחשש כי בניו ילבינו פניו ברבים, ליבן ברזל על האש, היכה את רגלי בניו.

אחרי השיעור של האב יצאו כולם לבית-הספר. חיים ושאל צלעו קצת ברגליהם ועיניהם היו אדומות. אבל זה קרה לעיתים קרובות מכדי שמישהו ישים לב לכך. לא פעם היה האב המרוגז מכה אותם במקל עבה. הם כבר למדו לסבול ולשתוק.

גם הפעם הם שתקו. הם סבלו איומות ושתקו. הרגליים בערו להם והם שתקו.

הראשונה שגילתה את המעשה היתה ש"כנתם עליזה בטיש. עוד ביום ששי היא שמה לב ששאלו הקטן שקט מהרגיל. הוא גם צלע ברגליו. כששאלה אותו מה קרה לו, ענה לה שהנעליים לוחצות לו. עליזה לא התערבה. מזה שנים אין היא מדברת עם

התחבושות העבות על רגליו, סיפר הוא: „פשוט לא התחשק לנו ללכת שני ימים לבית-הספר. לא חשבנו שאבא ידע. שכחנו שהוא הולך כל פעם לשאול את המורים איך אנחנו לומדים. שכחנו כבר את הכל. אז ביום רביעי בבוקר, לפני שהלכנו לבית-ספר, שרה ומשה היו במטבח מתרחצים. על הפרימוס היה סיר עם מים חמים. אבא קרא לי לבוא אליו. הוא השכיב אותי על הרצפה, הרים לי את הפיג'מה מהרגל ושפך עלי את המים החמים. הוא אמר לי שזה בשביל שאדע ללכת לבית-ספר כל יום ולא לברוח. הרגל כאבה לי גורא ובכיתי, אבל הוא לחץ עלי בידיים שלא אוכל לקום.

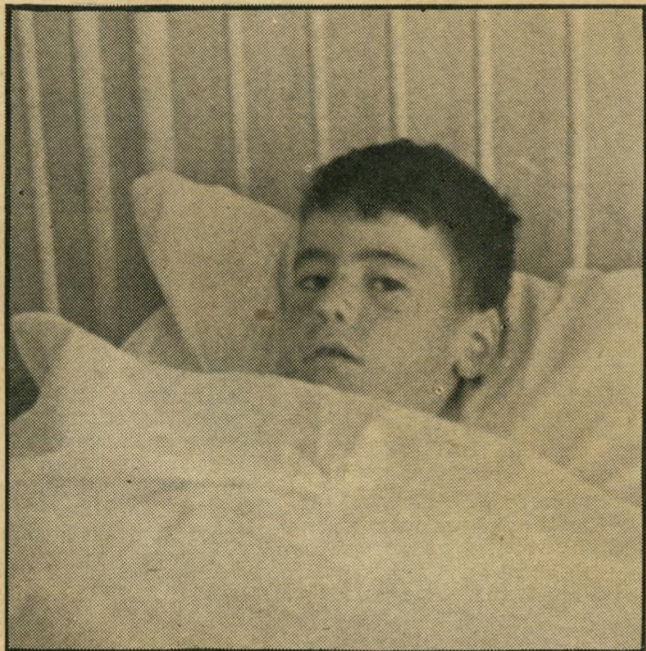
ניסיתי לברוח, אבל אבא הסתכל עלי ואמר לי הוא הנה. פחדתי שירביץ לי עוד ובאתי אליו. הוא לקח ברזל ארוך וחם מאד ולחץ לי כמה פעמים על הרגל השנייה. לא זזתי כי פחדתי שירביץ לי. פחדתי מהמכות יותר מהמים ומהברזל. כשהוא עזב אותי הוא לקח את שאול ו-

והוא גשרף קצת. אותו הדבר היה אחר כך עם שאול. לא רציתי לשרוף אותם. רק לי הפחיד אותם. לחנך אותם שיהיו בני אדם. יצחק אשכנזי אינו יודע עדיין אם אמנם תאשים אותו המטפלה בחבלה גופנית ומה יהיה גורל המשפט שהוגש נגדו. אולם ב"דבר אחד הוא בטוח. הוא בטוח שלולא נהג כפי שנהג היו ילדיו הופכים בדואי לפושעים. „משחקים עם ילדים עזובים, גניבות, פריצות ומי יודע מה עוד?"

★ ★ ★

יסורים מתוך אהבה

אכור, נאצי, רוצח" היו רק חלק מהכינויים שזכה להם יצחק אשכנזי כשהוא לבית המשפט. אפילו בקולו של השופט בנימין קורנגולד נשמע רוגז בלתי רגיל, כשטען כי ברצונו לעצור את אשכנזי עד למשפט. הקהל באולם השמיע נהמת הסכמה.

בן התשע, יזום הבריחות מבית-הספר. רגלו השמאלית חבושה בתחבושות עבות, שבוע אחרי שניכוהו בידי אביו. בבית-החולים התנהג בשקט, לא סיפר לאיש מה שקרה בבית.

בן התשע, בן הזקונים של יצחק אשכנזי. שאול שמע לכל דברי אחיו, הלך אחריו לכל מקום. גם כשברחו מהלימודים. הוא ניכוה קשה מאחיו, אולם לא בכה בשעת הטיפולים.

שאול

משפחת אשכנזי. הוא איש קשה ועצבני ו"אנחנו ברוגז. לא מדברים", תיארה עליזה את יחסי השכנות ביניהם.

ביום ראשון הוציאה האחות, שרה, את שאול למסדרון, ושמה לו שמיכה על הרגליים. כך הוא ישב לבדו במסדרון החשוך ובכה ב"שקט.

„יותר כבר לא יכולתי לסבול", סיפרה השכנה עליזה, שהחלה לחשוך שהאב היכה בהם יותר מכפי שהיה רגיל תמיד. היא הסירה את השמיכה מרגליו של שאול ונח"דה. הרגליים היו אדומות, נפוחות ומלאות חתכים. שאול לא יכול להתאפק עוד. „אבא שלי שרף אותי!" הוא התפרץ בכבי איום.

עליזה הזעיקה את השכנים ובעצמה רצה אל הירקן. הירקן טילפן למשטרה. השוטרים העבירו את שאול לבית החולים, יחד עם חיים אחיו, שצלע ועורר חשד שגם הוא קי"בל טיפול דומה מאבא. אפילו רופאי ה"מתלקה הכיורורגית של בית-החולים הממשלתי דונונו הודעו כשראו את הילדים. „אנחנו רואים בכל יום דברים נוראים מאלה, אבל לחשוב שאב עשה זאת במו ידיו לילדיו הקטנים. זה איום!"

★ ★ ★

מים רותחים על הרגל

אחרי שנחקרו על ידי המשטרה נצטוו הילדים לשכוח הכל. ואמנם כאשר נשאלו על ידי מבקר מה בדיוק קרה בחדר באותן דקות גורליות, לא ענה שאול כלל ואילו חיים טען כי „שכחנו. זה היה לפני הרבה ימים ושכחנו". אולם לאט לאט נזכר חיים בכל זאת, ובעוד האחות מחליפה את

עשה לו אותו הדבר. עכשיו בכינו שנינו נורא חזק. הוא אמר לנו, עכשיו תרחצו את הפנים ותלכו יפה לבית-ספר. רחצנו את הפנים והלכנו לבית-ספר."

★ ★ ★

ילדים על השפוד

כשחזר האב בלידה ושמע כי ילדיו נלקחו והועברו לבית החולים, מיהר לשם. שם עצרו אותו השוטרים. הסיפור שגולל האב היה שונה במקצת מסיפורי ה"ילדים. הוא טען שכלל לא היה בכוחנו לשרוף אותם.

לדבריו ידע מיד כשאשתו מתה כי לא יוכל להשתלט על ארבעת הילדים. בתקופה הראשונה הסתדר הכל איך שהוא, אולם בזמן האחרון התחיל "לפגור. האב חח"ליט לבדוק אם הוא מבקר בכלל בבית הספר. כדי לא להעליב אותו ביקש יצחק מכל הארבעה להביא יום יום אישורים מביית-הספר שלמדו באותו יום. שרה ומשה היו מביאים את האישורים. חיים ושאל לא הביאו. כל יום טענו ששכחו את הפתקים או שאיבדו אותם.

באותו יום רביעי גורלי הכין האב את סיר התה על הפרימוס, עמד להגיש את ארוחת הבוקר. „פתאום בא חיים", סיפר יצחק, „ולקח את הקומקום. המים נשפכו על הרצפה ושאלו, שהיה יחף, דרך בהם ונשרף. אחר כך לקחתי את הברזל של הקבאב, חיממתי אותו והעברתי לחיים מתחת לרגליים בשביל להפחיד אותו. הוא התחיל לקפוץ אבל הברזל כנראה נגע לו ברגליים,